

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే ఉత్తరకాండే

॥ ఏకత్రింశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ ఏకత్రింశః సర్గః ॥

రావణస్య మాహిష్మత్యాం గమనం తత్రత్యం రాజానమర్జునమనుపలభ్య
మంత్రిభిః సహ తేన వింధ్యగిరిపార్శ్వే నర్మదాయాం స్నాత్వా భగవతః
శివస్య సమారాధనం

తతో రామో మహాతేజా విస్మయాత్ పునరేవ హి |
ఉవాచ ప్రణతో వాక్యమగస్త్యమృషిసత్తమం || 7.31.1 ||

భగవన్ రాక్షసః క్రూరో యదాప్రభృతి మేదినీం |
పర్యటత్ కిం తదా లోకాః శూన్యా ఆసన్ ద్విజోత్తమ || 7.31.2 ||

రాజా వా రాజమాత్రో వా కిం తదా నాత్ర కశ్చన |
ధర్షణం యత్ర న ప్రాప్తో రావణో రాక్షసేశ్వరః || 7.31.3 ||

ఉతాహో హతవీర్యాస్తే బభూవుః పృథివీక్షితః |
బహిష్కృతా వరాస్త్రైశ్చ బహవో నిర్జితా నృపాః || 7.31.4 ||

రాఘవస్య వచః శ్రుత్వా అగస్త్యో భగవాన్మృషిః |
ఉవాచ రామం ప్రహసన్ పితామహ ఇవేశ్వరం || 7.31.5 ||

ఇత్యేవం బాధమానస్తు పార్థివాన్ పార్థివర్షభ |
చచార రావణో రామ పృథివీం పృథివీపతే || 7.31.6 ||

తతో మాహిష్మతీం నామ పురీం స్వర్గపురీప్రభాం |
సంప్రాప్తో యత్ర సాన్నిధ్యం సదాసీద్ వసురేతసః || 7.31.7 ||

తుల్య ఆసీన్పుపస్తస్య ప్రభావాద్ వసురేతసః |
అర్జునో నామ యత్రాగ్నిః శరకుండేశయః సదా || 7.31.8 ||

తమేవ దివసం సోఽథ హైహయాధిపతిర్బలీ |
అర్జునో నర్మదాం రంతుం గతః స్త్రీభిః సహేశ్వరః || 7.31.9 ||

తమేవ దివసం సోఽథ రావణస్తత్ర ఆగతః |
రావణో రాక్షసేంద్రస్తు తస్యామాత్యానపుచ్ఛత || 7.31.10 ||

క్వార్జునో నృపతిః శీఘ్రం సమ్యగాఖ్యాతుమర్హథ |
రావణోఽహమనుప్రాప్తో యుద్ధేప్పుర్న్మవరేణ హ || 7.31.11 ||

మమాగమనమప్యగ్రే యుష్మాభిః సన్నివేద్యతాం |
ఇత్యేవం రావణేనోక్తాస్తేఽమాత్యాః సువిపశ్చితః || 7.31.12 ||

అబ్రువన్ రాక్షసపతిమసాన్నిధ్యం మహీపతేః |
శ్రుత్వా విశ్రవసః పుత్రః పౌరాణామర్జునం గతం || 7.31.13 ||

అపసృత్యాగతో వింధ్యం హిమవత్సన్నిభం గిరిం |
స తమభ్రమివావిష్టముద్భ్రాంతమివ మేదినీం || 7.31.14 ||

అపశ్యద్ రావణో వింధ్యమాలిఖంతమివాంబరం |
సహస్రశిఖరోపేతం సింహాధ్యుషితకందరం || 7.31.15 ||

ప్రపాతపతితైః శీతైః సాట్టహాసమివాంబుభిః |
దేవదానవగంధర్వైః సాప్సరోభిః సకిన్నరైః || 7.31.16 ||

స్వస్త్రీభిః క్రీడమానైశ్చ స్వర్గభూతం మహోచ్ఛ్రయం |
నదీభిః స్యందమానాభిః స్ఫటికప్రతిమం జలం || 7.31.17 ||

ఫణాభిశ్చలజిహ్వోభిరనంతమివ విష్టితం |
ఉత్క్రామంతం దరీవంతం హిమవత్సన్నిభం గిరిం || 7.31.18 ||

పశ్యమానస్తతో వింధ్యం రావణో నర్మదాం యయౌ |
చలోపలజలాం పుణ్యాం పశ్చిమోదధిగామినీం || 7.31.19 ||

మహిషైః సృమరైః సింహైః శార్దూలర్క్షగజోత్తమైః |
ఉష్ణాభితప్తైస్తృషితైః సంక్షోభితజలాశయాం || 7.31.20 ||

చక్రవాకైః సకారంధైః సహంసజలకుక్కుటైః |
సారసైశ్చ సదా మత్తైః కూజద్భిః సుసమావృతాం || 7.31.21 ||

పుల్లద్రుమకృతోత్తంసాం చక్రవాకయుగస్తనీం |
విస్తీర్ణపులినశ్రోణీం హంసావలిసుమేఖలాం || 7.31.22 ||

పుష్పరేణ్వనులిప్తాంగీం జలఫేనామలాంశుకాం |
జలావగాహసుస్పర్శీం పుల్లోత్పలసుభేక్షణాం || 7.31.23 ||

పుష్పకాదవరుహ్యోశు నర్మదాం సరితాం వరాం |
ఇష్టామివ వరాం నారీమవగాహ్య దశాననః || 7.31.24 ||

స తస్యాః పులినే రమ్యే నానామునినిషేవితే |
ఉపోపవిష్టః సచివైః సార్థం రాక్షసపుంగవః || 7.31.25 ||

ప్రఖ్యాయ నర్మదాం సోఽథ గంగేయమితి రావణః |
నర్మదాదర్శనే హర్షమాప్తవాన్ స దశాననః || 7.31.26 ||

ఉవాచ సచివాంస్తత్ర సలీలం శుకసారణౌ |
ఏష రశ్మిసహస్రేణ జగత్ కృత్వేవ కాంచనం || 7.31.27 ||

తీక్ష్ణతాపకరః సూర్యో నభసో మధ్యమాస్థితః |
మామాసీనం విదిత్వైవ చంద్రాయతి దివాకరః || 7.31.28 ||

నర్మదాజలశీతశ్చ సుగంధిః శ్రమనాశనః |
మద్భయాదనిలో హ్యేష వాత్యసౌ సుసమాహితః || 7.31.29 ||

ఇయం వాపి సరిచ్ఛేష్ఠా నర్మదా నర్మవర్ధినీ |
నక్రమీనవిహంగోర్మిః సభయేవాంగనా స్థితా || 7.31.30 ||

తద్భవంతః క్షతాః శస్త్రైర్పుపైరింద్రసమైర్యుధి |
చందనస్య రసేనేవ రుధిరేణ సముక్షితాః || 7.31.31 ||

తే యూయమవగాహధ్వం నర్మదాం శర్మదాం శుభాం |
సార్వభౌమముఖా మత్తా గంగామివ మహాగజాః || 7.31.32 ||

అస్యాం స్నాత్వా మహానద్యాం పాపృణో విప్రమోక్ష్యథ |
అహమప్యద్య పులినే శరదిందుసమప్రభే || 7.31.33 ||

పుష్పోపహారం శనకైః కరిష్యామి కపర్దినః |
రావణేనైవముక్తాస్తు ప్రహస్తశుకసారణాః || 7.31.34 ||

సమహోదరధూమ్రాక్షా నర్మదాం విజగాహిరే |
రాక్షసేంద్రగజైస్తైస్తు క్షోభితా నర్మదా నదీ || 7.31.35 ||

వామనాంజనపద్మాద్యైర్గంగా ఇవ మహాగజైః |
తతస్తే రాక్షసాః స్నాత్వా నర్మదాయాం మహాబలాః || 7.31.36 ||

ఉత్తీర్య పుష్పాణ్యాజహ్రుర్బల్యర్థం రావణస్య తు |
నర్మదాపులినే హృద్యే శుభ్రాభ్రసదృశప్రభే || 7.31.37 ||

రాక్షస్తైస్తు ముహూర్తేన కృతః పుష్పమయో గిరిః |
పుష్పేషూపహృతేష్వేవం రావణో రాక్షసేశ్వరః || 7.31.38 ||

అవతీర్ణో నదీ స్నాతుం గంగామివ మహాగజః |
తత్ర స్నాత్వా చ విధివజప్త్వా జప్యమనుత్తమం || 7.31.39 ||

నర్మదాసలిలాత్ తస్మాదుత్తతార స రావణః |
తతః క్లిన్నాంబరం త్యక్త్వా శుక్లవస్త్రసమావృతః || 7.31.40 ||

రావణం ప్రాంజలిం యాంతమన్వయుః సర్వరాక్షసాః |
తద్గతీవశమాపన్నా మూర్తిమంత ఇవాచలాః || 7.31.41 ||

యత్ర యత్ర చ యాతి స్మ రావణో రాక్షసేశ్వరః |
జాంబూనదమయం లింగం తత్ర తత్ర స్మ నీయతే || 7.31.42 ||

వాలుకావేదిమధ్యే తు తల్లింగం స్థాప్య రావణః |
అర్చయామాస గంధైశ్చ పుష్పైశ్చామృతగంధిభిః || 7.31.43 ||

తతః సతామూర్తిహరం పరం వరం
వరప్రదం చంద్రమయూఖభూషణం |
సమర్చయిత్వా స నిశాచరో జగౌ
ప్రసార్య హస్తాన్ ప్రణనర్త చాగ్రతః || 7.31.44 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
ఉత్తరకాండే ఏకత్రింశః సర్గః ||